

Tietoa tilivelvollisuutta ja edunvalvojan valvontaa helpottavista tekijöistä

Yleispiirteinen tili

Holhoustoimilain 55 § 3 momentin nojalla edunvalvojalle voidaan antaa lupa antaa tili yleispiirteisenä. Tilistä on tällöinkin käytävä ilmi, miten omaisuus on tilikauden aikana muuttunut. Yleispiirteisen tilin antamismuoto voidaan räätälöidä tilannekohtaisesti. Tavallisinta on päättää yleispiirteisen tilin antamisesta siten, ettei tuloja ja menoja tarvitse tilissä yksilöidä.

Tilivelvollisuudesta vapauttaminen

Holhoustoimilain 53 §:n mukaan edunvalvoja voidaan vapauttaa tilivelvollisuudesta, jos hänen hoidossaan oleva päämiehen omaisuuden määrä on vähäinen. Vapautus voidaan myöntää myös, jos omaisuus on laadultaan sellaista, ettei päämiehen etu vaadi vuositilin tekemistä vuosittain (esimerkiksi sellaista omaisuutta, jonka luovuttamiselle pitäisi hakea 34 §:n mukaan maistraatin lupa). Vapautus voidaan myöntää, jos varat on sijoitettu sellaiselle tilille, jolta niitä ei voida nostaa ilman maistraatin lupaa (estotili). Estotilin avaaminen edellyttää maistraatin etukäteissuostumusta tilin avaamiselle, joka tulee toimittaa pankille tilin avaamisen yhteydessä.

Samaisen 53 §:n nojalla tilikautta voidaan pidentää, samoilla perusteilla kuin yllä. Jos tilikautta pidennetään, yleensä annetaan samalla edunvalvojalle lupa antaa tilit yleispiirteisenä.

Alaikäisen edunvalvonnan rekisteröinnin poistaminen holhousasioiden rekisteristä

Holhoustoimilain 66 a §:n nojalla alaikäisen edunvalvonta voidaan poistaa holhousasioiden rekisteristä. Tällöin tilivalvonta poistuu, mutta ei lupavalvonta. Näin voidaan toimia, jos alaikäisen omaisuuden arvo on pysyväisluontoisesti vähentynyt 15.000 euroon tai sitä pienemmäksi. Vähentyminen ei ole kuitenkaan saanut johtua edunvalvojan toimenpiteistä, jotka eivät ole olleet alaikäisen edun mukaisia. Valvontaa ei voida poistaa rekisteristä, jos valvonnan säilyttämiseen on erityinen syy.

Omaisuudenhoitosuunnitelma

Maistraatti voi päättää omaisuudenhoitosuunnitelman vahvistamisesta 40 §:n nojalla. Tällainen suunnitelma voi olla käyttökelpoinen esimerkiksi silloin, jos alaikäisellä on metsää, jota hakataan säännöllisesti metsänhoitosuunnitelman mukaan. Jos metsänhoitosuunnitelma vahvistetaan omaisuudenhoitosuunnitelmaksi, ei jokaiselle erilliselle metsänmyynnille tarvita erillistä lupaa 34 §:n mukaan. Omaisuudenhoitosuunnitelman vahvistaminen voi olla muutenkin hyvä asia, jos omaisuutta on paljon, ja on epävarmuutta siitä, miten sitä pitäisi hoitaa. Huomioita pitää kuitenkin kiinnittää siihen, että suunnitelman tulee olla edunvalvojan laatima ja miettimä. Maistraatti ei valvovana viranomaisena voi antaa yksityiskohtaista neuvontaa siitä, miten omaisuutta kannattaisi hoitaa.

Edunvalvojan sijainen

Hyvin usein alaikäisten edunvalvonnassa tulee eteen tilanteita, joissa vanhempi on edunvalvojana esteellinen hoitamaan jotain tiettyä lapsen asiaa, esimerkiksi ositusta ja kuolinpesän jakoa. Näitä tilanteita varten on viisasta hakea edunvalvojan sijaista, koska sijaisen määrääminen kestää oman aikansa, ja vasta sitten päästään käsittelemään varsinaista lupa-asiaa. Sijaisen tehtävä täytyy kyetä ennakoimaan ja yksilöimään tarkasti hakemisvaiheessa, jotta määräys sitten aikanaan kattaa tarvittavat oikeustoimet, joita aletaan tehdä.

Yllä olevat päätökset voidaan tehdä joko maistraatin tai edunvalvojan aloitteesta.

Lähde:

Anne Oksanen

Henkikirjoittaja

Holhustoimen edunvalvontapalveluiden vastuualueen päällikkö

Maistraattien holhustoimen edunvalvontapalveluiden prosessinkehittäjä

Lounais-Suomen Maistraatti / Turun yksikkö